

Invigningen av Särna gammelgård söndagen den 14 juli 1946.

Landshövdingen i Särna: Gammelgården bör vara kärnan i en bygdegård. Hela bygden hade mött upp till gammelgårdens festliga invigning.

I bästa högsommarstämning med vackert väder och under stor tillslutning från bygdebefolkningens och grannkommunernas sida invigdes på söndagen Särna gammelgård med landshövding Gustaf Andersson som högtidstalare.

Högtidligheten inleddes med gudstjänst i Särna ärevördiga gammelkyrka av kyrkoherde Erik Björk, som i högmässan talade över missionsdagens predikotext. Kyrkan var fullsatt långt före gudstjänstens början. Många slog sig därför ner i gräset på kyrkbacken, medan andra vandrade omkring i prästgårdsparken. Kyrkokören under organist Bäckmans ledning bidrog till högtidlighetens höjande med vacker sång. På högmässan följde vigsel, varvid herr Johan Adolf Back och frk Ruth Evy Hansson, båda från Nordomsjön, sammanvigdes. Särna kyrkas vackra brudkrona bars av bruden. Utanför kyrkan mötte bygdespelmännen Olmorts Erik Svensson (Spakens son) Särnaby, och Lars Olsson från Särnaheden upp med sina felor och spelade Särna brudmarsch och en filmfotograf filmade brudparet med följe. Filmen kommer förmodligen att ingå i sockenfilmen. I prästgårdsparken bjöds därefter samtliga kyrkobesökare på kaffe av fornminnesföreningen.

Efter kaffedrickningen ordnade den stora folkskaran upp sig på led, och med bygdespelmän i täten och paraderande hemvärn på sidorna, tågade alla in på gammelgårdens stora gräsplan, där snart 6-700 personer var församlade. Från storstugans trappa sjön kyrkokören "Slumrande toner", och hr Färje från Älvdalen utförde folklåtar på oxhorn och bockhorn, bl. a. en gammal sång från Fryksås. Särna fornminnesförenings ordf. Tysk Adolf Eriksson hälsade sedan landshövding Gustaf Andersson med fru, prof. Gerda Boethius, länsjägmäst. S. Åhlman, prostén O. Swan, kyrkoh. Oscar O:son Garpe, de tre senare tidigare ordf. i Fornminnesföreningen, välkomna till Särna tillsammans med alla dem som infunnit sig från grannsocknarna och socknens eget folk. Talaren erinrade om tidigare släkten, hur de byggt och odlat mark, vars frukter vi nu får skörda. Så vidrördes något av gammelgårdens historia och dess tillkomst på platsen, varefter ordet överlämnades till landshövding Gustaf Andersson.

Landshövdingen framförde först Dalarnas fornminnes- och hembygdsförbunds hälsning och gratulation till Särna som nu fått en hembygds- eller gammelgård i likhet med så många andra dalasocknar, till vilken man samlat och även i fortsättningen skall samla och försöka rädda gamla föremål.

Talaren uppmanade hembygdsvännerna att ej slå sig till ro med de resultat som nu uppnåtts, utan ville att man i fortsättningen skulle försöka att i nära anslutning till gammelgården bygga en större bygdegård, en hela socknens egendom, där man kunde ordna med familjefester och sammankomster av olika slag. "I Särna har gammal kultur levat kvar längre än på andra ställen. Låt de gamla sakerna få bli kvar på orten! Låt uppköpare utifrån gå tomhänta härifrån! Den levande tiden behöver hembygdsvården, och naturen bör man även ha omsorg om. Det finns därför gott om rum för hembygdsvårdarna. Platser skola besökas och vägar dit anläggas. Gör bygden rikare i såväl andligt som timligt avseende. Hembygdsrörelsen är neutral och allmän. Hembygden är icke bara naturen och marken. Vänd eder mot människan i tiden! Hon bör också lyftas upp på ett högre plan. Man skall ej tävla i gruff och slagsmål som i gamla tider, utan man bör tävla i att göra socknen till en mönstersocken i såväl yttre som inte liv människor emellan, vilket allt länder till bygdens fromma. Ungdomen bör framförallt vara med. Till kärlek för hembygden skall den fostras, och dalkarlen har oftast kärlek till denna. Hängivenhet är ett vackert drag."

Landshövdingen slutade sitt tal med orden: "Härmed tackar jag dem, som verkat för denna gårds tillkomst och förklarar Särna gammelgård invigd; må gården lyckligt tjäna bygdens intressen!"

85-åriga fru Amanda Andersson läste sedan dikten

"En gammal gård", kyrkokören sjöng "Hur härligt sången klingar", och herr Färje spelade "Om sommaren den sköna" etc. på horn. Den högtidliga festen vid gammelgården avslöts med att man unisont sjöng "Du gamla, du fria".

Från gammelgården, som ligger Särnasjöns strand helt nära gamla kyrkan, vandrade sedan ett 60-tal inbjudna upp till hotell Gästis, där fornminnesföreningen bjöd på middag, i vilken bl. a. ingick "römgröt och laxöring", en äkta Särnarätt. Här hölls många tal, bl. a. av landshövding Gustaf Andersson, kyrkoherde Oscar O:son Garpe, Säter, länsjägmäst. S Åhlman, Falun, direktör Lars Nordin, Älvdalen, landsantikvarie S. Svärdröm, Falun, handl. Jacob Johnson, Idre, och Tysk Harald Eriksson, Särna, varjämte Busk Jonas Jönsson lämnade en intressant skildring av Buskgårdens historia (hans barndomshem), numera Särna gammelgård. Fru Amanda Andersson glädde middagsgästerna med att föredra "Getabockens besök i kyrkan"

Efter middagen visades den nytagna sockenfilmen

på Röda kvarn inför en entusiastisk publik, som fyllde den stora lokalen vid två på varandra följande föreställningar. Filmen var synnerligen lyckad och omfattade bilder från natur och liv av i dag i Särna, som ofta applåderades mitt under visningen.

Fornminnesföreningen hade för dagen också hyrt Idrottsparken. Här fick sedan de unga och gamla ta sig en svängom på båda dansbanorna, där gammal dansmusik spelades vid den ena och modern vid den andra. Många kvinnor bar dagen till ära sockendräkt, under det att få manliga sådana förekom.

Gården ligger vackert i sluttningen.

Mora Tidning den 19 juli 1946